

100 pokladů, 100 příběhů: Výjimečná výstava vzácných klenotů císařských sbírek z Národního palácového muzea v Národním muzeu

12.9.2025 - | Národní muzeum

V Historické budově Národního muzea je poprvé v Evropě vystaven jeden z největších pokladů čínského umění - nádherná řezba Hlávky zelí s kobylkou a sarančetem z jadeitu. Tento ikonický předmět, přirovnávaný svou popularitou k Moně Lise, je vrcholným zážitkem výstavy 100 pokladů, 100 příběhů, v níž se společně s ním představují desítky dalších vzácných artefaktů z císařských sbírek - od nefritových a jadeitových plastik přes porcelánové a skleněné mistrovské kusy až po svitky, kaligrafie či impozantní sochy lvů. Tento mimořádný výstavní projekt připravilo Národní muzeum společně s Národním palácovým muzeem.

Výstava je rozdělena do 10 tematických celků, které představují různé aspekty čínské kultury - od kabinetů kuriozit s mistrovskými řezbami z nefritu a jadeitu přes svitky zachycující život literátů a každodenní scény, až po předměty s motivy nadpřirozených bytostí a zvířecích mazlíčků. Interaktivní prvky umožňují návštěvníkům detailně prozkoumat exponáty a doslova vstoupit do jejich příběhů. Návštěvníci tak mají ojedinělou příležitost spatřit poklady ze sbírek čínských císařů, především dynastie Čching, která vládla od poloviny 17. do počátku 20. století. Mohou se těšit na nefritové a jadeitové skvosty, porcelánové a mistrovské skleněné artefakty, rozmanité ukázky kaligrafie a též na výjimečný estetický zážitek, který výstava přináší.

Výstava 100 pokladů, 100 příběhů nabízí nejen vzácné historické artefakty, ale i dechberoucí multimediální zážitky. Návštěvníci se mohou doslova ponořit do čínských krajinomaleb díky interaktivní instalaci, která umožňuje prozkoumat detaily děl jezuitského malíře Ignáce Sichelbartha - misionáře z Čech, který byl za svou práci v Pekingu povýšen na přednostu Císařské malířské akademie a dvorního císařova malíře a jenž v 18. století spojil evropské a čínské umění. Dvě velkoformátové projekce zase vtahují publikum do příběhu Giuseppa Castiglioneho, který přinesl západní malířské techniky až na císařský dvůr. Výstava tak propojuje minulost s přítomností a nabízí fascinující vizuální cestu napříč kulturami i staletími. Digitální animace slavného svitku Cesta po řece o Svátku čistoty a jasu patří k vizuálním vrcholům výstavy. Tento monumentální obraz z období dynastie Čching přivede návštěvníky do rušného města plného života, trhů a slavnostní atmosféry. Svitkem o délce přes 11 metrů se lze doslova „procházet“ - od venkovské krajiny přes divadelní představení až po pulzující scénu u duhového mostu, kde proudí lodě, lidé i zboží. Animace oživuje každý detail a nabízí fascinující pohled do každodenního života starověké Číny. Můžeme pozorovat například muže padajícího z koně, trhovce prodávající ženšen nebo vznešené dívky, které zvědavě sledují z houpačky dění za zdmi zahrady.

Vrcholem výstavy je ikonické dílo **Hlávka zelí s kobylkou a sarančetem**, jeden z nejobdivovanějších pokladů Národního palácového muzea, vystavený v Evropě vůbec poprvé, který je mezi návštěvníky Národního palácového muzea svou popularitou srovnatelný s Monou Lisou v pařížském Louvru. 20centimetrová hlávka je vyřezána z jednoho kusu jadeitu, který je přirozeně dvojbarevný, smaragdově zelený a šedavě bílý. Tato barevná kombinace ve staré Číně symbolizovala jemnost a čistotu charakteru. Přejít mezi oběma barevnými vrstvami je velmi jemný, čehož využil umělec při tvorbě tohoto ojedinělého díla. V tmavě zelených listech se ukrývají dva druhy hmyzu,

větší kobylička s dlouhými tykadly a menší saranče. Odkazují k jednomu z nejslavnějších děl čínské tradiční literatury, Knize písní z období 11.–6. století př. n. l., v níž tento hmyz symbolizuje hojnost dětí a vnuků. Zatímco často používaný nefrit je v Číně znám již od starověku, jadeit se začal dovážet z Barmy až v 18. století.

Hlávku zelí je možné detailně prozkoumat prostřednictvím velkoformátové rozpohybované animace, kde se tento motiv střídá s motivem svitku Cesta po řece o svátku čistoty a jasu a motivem rozkvetlé zahrady s ptáky.

V čínském umění a literatuře se často objevují motivy s morálním poselstvím. Jedním z nejvýznamnějších symbolů je kapr, který ztělesňuje úspěch, trpělivost a vytrvalost. Legenda praví, že kapr, který překoná divoké říční peřeje, se promění v draka. Tento příběh se stal symbolem životní cesty učence, který po složení náročných zkoušek může dosáhnout vysokého postavení – stát se ministrem nebo císařovým poradcem. Ve výstavě zaujme plastika dvou kaprů z tmavě zeleného nefritu, kteří se právě proměňují v draky. Tento umělecký objekt nejen vizuálně osloví, ale také připomíná sílu vytrvalosti a víru v osobní růst.

V úvodu výstavy návštěvníky přivítá další ze symbolů – dvojice lvů, strážných zvířat, která byla v Evropě i v Asii považována za symbol moci a ochrany. Jako výtvarný motiv se lev do Číny dostal ze západních oblastí během vlády dynastie Chan kolem přelomu našeho letopočtu spolu s tím, jak se do země šířil buddhismus. Postupně se stal lev příznivým tvorem, který v čínské tradiční kultuře chránil domov a odháněl zlo. Majestátní a nádherný pár lvů se podobá kamenným lvům, kteří dříve běžně stáli po stranách bran císařských úřadů nebo bohatých rezidencí.

Ve výstavě je možné obdivovat desítky nádherných a významných artefaktů, které představují bohatství a rozmanitost čínské kultury. Mezi nimi vynikají dvoupatrová skříňka z červeného santalu s porcelánovými deskami, nefritové disky, lukostřelecké prsteny, sošky, vázičky, šálky, evropské hodinky s bohatě zdobenými ciferníky, lahvičky na šňupací tabák z porcelánu, skla, kovu či polodrahokamů, předměty z každodenního života či elegantního světa učenců, zrcadlo z 1. století n. l. s unikátní optickou technikou, ilustrace démonických bytostí z literárních děl, malby koček jako symbolů dlouhověkosti a další předměty denní potřeby. Každý exponát vypráví jedinečný příběh o estetice, duchovních hodnotách a historických souvislostech, které formovaly čínskou civilizaci.

Vystavené předměty jsou zapůjčené z Národního palácového muzea v Tchaj-pej. Tyto muzejní sbírky pocházejí především ze sbírek čínských císařů. Představují předměty umění a uměleckého řemesla z celého období čínské historie.

Výstava 100 pokladů, 100 příběhů je v Národním muzeu otevřena až do konce roku, každý den od 10 do 17 hodin.

<https://www.nm.cz/media/tiskove-zpravy/100-pokladu-100-pribehu-vyjimecna-vystava-vzacnych-klenotu-cisarskych-sbirek-z-narodniho-palacoveho-muzea-v-narodnim-muzeu>